

УДК 811.111'373.73 [34:061.1EU]

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/91-1-31>

Світлана КАБАНОВА,

orcid.org/0000-0001-6985-9209

здобувач, асистент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Київ, Україна) svitlana.kabanova@knu.ua

ПЕРЕКЛАД АКТІВ ПРАВА ЄС УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА МОВУ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Ця стаття присвячена впливу перекладу актів права ЄС на мову національного законодавства України. Розглядаються особливості адаптації європейської правової термінології до мови українського законодавства у контексті євроінтеграційних процесів. Гармонізація національного законодавства з правом ЄС та переклад *acquis* (актів права ЄС) є передумовами членства в Європейському Союзі. У контексті вступу України до ЄС та гармонізації правових систем питання перекладу актів права ЄС набуває особливої актуальності, оскільки від точності перекладу залежить ефективність імплементації європейських норм у національне законодавство. У процесі євроінтеграції України переклад *acquis* призвів до змін у правовій термінології та концептуальних засадах національного законодавства. Потреба у перевірці значення термінів та узгодженості перекладу визначається системною проблемою, що переширює імплементації *acquis* ЄС. У статті розглядається питання, чи відрізняється українська мова національного законодавства від української мови актів права ЄС. Дослідження вказує на мовні зміни в українському правовому дискурсі шляхом порівняльного аналізу актів права ЄС англійською мовою, їхніх офіційних перекладів українською мовою та відповідного національного законодавства. У статті використано тематичний паралельний корпус, який фокусується на сфері заснування підприємницької діяльності, торгівлі послугами та електронної торгівлі. Правова база розділу торгівлі і питань, пов'язаних з торгівлею в ЄС містить великий обсяг директив, спрямованих на гармонізацію законодавства у сферах підприємницької діяльності, конкуренції, інтелектуальної власності, митним питанням та сприянню торгівлі тощо. Стратегічний підхід до мовної та правової гармонізації має вирішальне значення для впровадження *acquis* ЄС. Розробка термінологічної бази даних за участі експертів, юрислінгвістів, законодавців та регулярного оновлення і перегляду термінів сприятиме узгодженості термінології. Результати дослідження можуть мати практичне застосування для перекладачів, законодавців та політичних діячів, залучених до процесу євроінтеграції України.

Ключові слова: переклад, акти права ЄС, термінологія, корпус, уніфікація.

Svitlana KABANOVA,

orcid.org/0000-0001-6985-9209

PhD student, Assistant Professor at the Department of Theory and Practice of Translation from English
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Kyiv, Ukraine) svitlana.kabanova@knu.ua

EU TRANSLATION AND ITS IMPACT ON THE LANGUAGE OF UKRAINIAN NATIONAL LAW

This article is devoted to the impact of the translation of EU legal acts on the language of Ukrainian national legislation. The article examines the process of adapting European legal terminology to the language of Ukrainian legislation in the context of European integration. Harmonization of national legislation with EU law and translation of the *acquis* (EU legal acts) are prerequisites for membership in the European Union. In the context of Ukraine's accession to the EU and the harmonization of legal systems, the issue of translating EU legislation is particularly relevant, as the effectiveness of the implementation of European norms into national legislation depends on the accuracy of the translation. In the process of Ukraine's European integration, the translation of the *acquis* has led to changes in legal terminology and the conceptual foundations of national legislation. The need to verify the meaning of terms and the consistency of translation is determined by a systemic problem that hinders the implementation of the EU *acquis*. The article examines the question of whether the Ukrainian language of national legislation differs from the Ukrainian language of EU legal acts. The study points to linguistic changes in Ukrainian legal discourse through a comparative analysis of EU legal acts in English, their official translations into Ukrainian, and the corresponding national legislation. The article uses a thematic parallel corpus that focuses on the establishment of business, trade in services, and e-commerce. The legal framework for trade and trade-related issues in the EU contains a large number of directives aimed at harmonizing legislation in the areas of business, competition, intellectual property, customs, trade facilitation, etc. A strategic approach to linguistic and legal harmonization is crucial for the implementation of the EU *acquis*. The development of a terminology database with the participation of experts, legal linguists, and legislators, as well as regular updating and revision of terms, will contribute to the consistency of terminology. The results of the study may have practical applications for translators, legislators, and politicians involved in Ukraine's European integration process.

Key words: translation, EU legal texts, terminology, corpus, unification.

Постановка проблеми. Мета правового порядку ЄС полягає у забезпеченні контексту для встановлення правил та організації взаємодії між державами-членами. Цей порядок впливає на внутрішні та національні правові системи держав-членів та їхніх громадян. *Acquis* ЄС слід розглядати як частину масштабної структури правових систем, яка має кілька рівнів: зовнішній (міжнародне право), середній (право ЄС) і внутрішній (право держав-членів). Кожен з цих рівнів має власні характеристики та забезпечує контекст для понять, термінології та значень. Кожен рівень обмежений мовними та правовими рамками через які терміни можуть змінювати значення відповідно до контексту. Терміни переходять з однієї правової системи й мови держави-члена в іншу, проте в таких випадках трансформація зазвичай зумовлена зміною мовного коду (Робертсон, 2024: 12).

Юридичний переклад є особливо складним, оскільки він передбачає не лише лінгвістичний переклад, а й адаптацію між різними правовими системами та концептуальними рамками. Терміни в одній правовій системі можуть не мати точних еквівалентів в іншій, що створює проблеми для узгодження термінології. У Звіті за результатами проведення первинної оцінки стану імплементації актів права ЄС підкреслено, що непослідовна термінологія та недостатнє узгодження між перекладами становлять системні перешкоди для належного впровадження законодавства ЄС в Україні (Report on the initial assessment, 2023).

Регламент Ради № 1 від 1958 року закріплює основи політики багатомовності Європейського Союзу. Він регулює мовний режим ЄС, встановлюючи 24 офіційні мови та робочі мови інституцій ЄС. Політика багатомовності ЄС означає, що усі мови ЄС мають рівноправний статус. У контексті країн-кандидатів на вступ до ЄС, таких як Україна, переклади актів права ЄС здійснюються поза межами інституцій ЄС та координуються на національному рівні. Українські переклади *acquis* проходять затвердження в українському уряді, але до вступу до ЄС не мають статусу автентичної мовної версії (Бель, 2024: 65).

Однією з основних вимог для членства в Європейському Союзі є переклад *acquis* ЄС та гармонізація національного законодавства зі стандартами ЄС. Цей процес створює цікаве лінгвістичне явище: еволюцію української юридичної мови під впливом перекладів актів права ЄС. Головним питанням цього дослідження є те, чи відрізняється українська мова, що використовується в національному законодавстві, від української мови, що

використовується в офіційних перекладах ЄС у галузі торгівлі та питань, пов'язаних з торгівлею.

Аналіз досліджень. Вплив перекладів ЄС є предметом наукового інтересу, особливо в контексті європейської інтеграції та гармонізації законодавства. Тексти ЄС створюються в результаті багатомовних переговорів у багатокультурній дискусійній спільноті, де не існує лінгвістично нейтральної позиції і де необхідна інтернаціоналізація понять та ідей (Sosoni, 2017: 76). Ці тексти є своєрідними і відображають специфічні текстові особливості.

Поняття євролекту (європейського варіанту національних мов) у контексті перекладу актів права ЄС досліджували В. Сосоні (грецький євролект), А. Сандреллі (англійський євролект), А. Піл (фінський євролект), Ф. Проя (німецький євролект), Л. Бліні (іспанський євролект), Л. Морі (італійський євролект), С. Портеллі і С. Каруана (мальтійський євролект), Г. Діланс (латвійський євролект). Л. Бель досліджує вплив польського євролекту на мову національного польського законодавства і окреслює головні ознаки мови права у Польщі серед яких формальний, неперсоналізований стиль мови, складна структура речення, вживання безособових конструкцій, високий рівень номіналізації та особлива термінологія.

Проект Eurolect Observatory створив багатомовний корпус для опису лінгвістичних особливостей 11 офіційних мов ЄС, що дозволило окреслити особливості розвитку євролекту та його впливу на мови національного законодавства. Більшість науковців погоджуються, що тексти актів права ЄС мають специфічну мову або стиль, які відхиляються від певних конвенцій національних мов, оскільки вони є продуктом процесу міжмовної асиміляції (Biel, 2014: 77).

Результати досліджень перекладу актів права ЄС українською мовою відображені у наукових розвідках Н. Артикуци, В. Карабана, Л. Славової, Л. Ярової, О. Олійник, Б. Стасюка, Е. Палійчук, І. Багіної. Огляд літератури показує, що українська мова у контексті впливу мови перекладу актів права ЄС на мову національного законодавства все ще недостатньо досліджена.

Мета статті. Аналіз використовує тематично контрольований паралельний корпус, що фокусується на законодавстві ЄС у сфері торгівлі та питань, пов'язаних з торгівлею. Цей корпус включає: акти права ЄС англійською мовою, їхні офіційні переклади українською мовою та відповідне українське національне законодавство, а саме Директива 2009/138/ЄС про започаткування та ведення діяльності у сфері страхування та пере-

страхування (Платоспроможність II), Директива 2011/61/ЄС про керуючих альтернативним інвестиційними фондами, Директива 2014/65/ЄС про ринки фінансових інструментів (MiFID), Директива 2015/2366/ЄС про платіжні послуги та акти національного законодавства: Закон України «Про платіжні послуги», Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання фінансових послуг», Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки». Для виявлення відмінностей та стратегій адаптації були досліджені термінологічні відповідники та синтаксичні структури. Методологічна основа, використана в цьому дослідженні, відповідає кільком робочим гіпотезам, пов'язаним із впливом перекладу актів права ЄС українською мовою на мову національного законодавства. Гіпотеза 1: переклад актів права ЄС у сфері торгівлі запроваджує нові правові поняття, які змінюють концептуальну основу українського права, що, в свою чергу, може призвести до гібридизації українського правового дискурсу. Гіпотеза 2: українські переклади актів права ЄС у сфері торгівлі створюють паралельну юридичну термінологію, яка відрізняється від усталеної термінології в національному законодавстві України. Гіпотеза 3: переклад актів права ЄС поступово змінює синтаксичні та стилістичні особливості українського національного законодавства в торговельному секторі.

Виклад основного матеріалу. Важливим документом, що сприяє стандартизації мовних версій актів права ЄС є *Спільний практичний довідник Європейського Парламенту, Ради та Комісії для осіб, які беруть участь у розробці законодавства Європейського Союзу* (Joint Practical Guide of the European Parliament, the Council and the Commission for persons involved in the drafting of European Union legislation). Цей документ встановлює правила у вигляді настанов, котрих слід дотримуватися при розробці актів права ЄС. Такі настанови призначені переважно для укладачів актів права ЄС, проте у них також йдеться про переклад, наприклад, настанова 5.2 вказує: *Оригінальний текст повинен бути особливо простим і чітким, оскільки будь-яка надмірна складність або двозначність, хай навіть незначна, може призвести до неточностей або помилок у перекладі на одну або кілька інших мов Союзу* (Joint Practical Guide, 2015: 16).

Міжінституційний стилістичний довідник (Interinstitutional Style Guide), розроблений та оприлюднений Офісом публікацій ЄС є джерелом інформації про правила оформлення документів ЄС та слугує допоміжним інструментом для перекладачів.

У контексті розробки українського законодавства необхідно підкреслити, що законодавча мова формується на основі загальних принципів офіційно-ділового стилю, але має свої особливості. Зокрема, Закон України «Про правотворчу діяльність» закріплює такі вимоги щодо формулювання змісту нормативно-правового акта: однозначність розуміння, уніфікованість вжитої термінології. Окрема увага у Законі приділяється питанням уніфікації термінології: терміни та поняття, що вживаються у нормативно-правовому акті, мають бути уніфіковані впродовж усього його тексту (без використання синонімів та словосполучень, що мають подібне лексичне значення), зокрема: 1) однакові слова чи словосполучення мають вживатися для позначення однакових термінів і понять та узгоджуватися з термінологією, що вживається в інших нормативно-правових актах, що регулюють відповідну сферу суспільних відносин; 2) для різних термінів та понять мають вживатися різні слова чи словосполучення (Закон України про правотворчу діяльність).

Слід зазначити, що розробники українського законодавства користуються Правилами оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації, 2014). Ці рекомендації розроблені з метою уніфікації написання проектів законів та дотримання вимог законодавчої техніки при підготовці законопроектів про внесення змін до чинних законодавчих актів. Зокрема, у Правилах йдеться про складання тексту законопроекту, структуру, мову і термінологію, шляхи викладення нормативних положень, оформлення законопроектів про ратифікацію та процедуру внесення змін до законів. Головні вимоги щодо мови і термінології українського національного законодавства окреслюються так: «Текст законопроекту має викладатися стисло, державною мовою діловою мовою, за змогою, короткими фразами. Не варто застосовувати вислови з багатьма підрядними реченнями. Особливу увагу необхідно звертати на точність термінології. Визначення термінів повинно відповідати їх змісту, що міститься в офіційній діловій мові, спеціальних науках та чинному законодавстві, а також має бути однаковим у всьому тексті закону. Якщо термінологія закону не відповідає загальноновживаному її розумінню і обмежується лише певним законом, то у проєкті дається відповідне застереження» (Методичні рекомендації, 2014).

Відмінність мови права ЄС підтверджується різноманітністю назв, що зустрічаються в наукових джерелах, наприклад *євролект*, *євромова*, *єврожаргон*, *європейська мова*. Ці назви вжива-

ються на позначення обмежених «європеїзованих» різновидів національних та адміністративних мов, що використовуються інституціями ЄС та всередині них, які пристосовані для задоволення потреб ЄС як наднаціональної організації (Biel, 2014: 65). Серед характерних особливостей євролекту виділяють: *наднаціональну лексику*, яка використовується лише в наднаціональних і національних документах ЄС і може бути відсутньою у мові перекладу; *кальки та неологізми*, що з'являються у результаті перенесення структур понять ЄС з однієї мови в іншу; *синтаксис і семантику* (євролекти можуть мати змінений синтаксис і семантику, використовуючи слова та вислови у невластивий стандартним різновидам мови спосіб; євролект тяжіє до використання складніших і довших речень замість коротких і простих задля передачі точної і недвозначної інформації та уникнення непорозумінь. Наприклад, речення в євролекті часто складаються з багатьох членів речення, мають декілька модифікаторів (обставин і означень), сполучників, прийменників тощо; *морфологічні особливості* (тяжіння євролекту до використання більшої кількості іменників); *текстові особливості* (специфічна структура та організація євролекту, що визначається типом і функцією текстів) та ін (Карабан, Славова, 2024: 17).

Розглянемо конкретні приклади, що ілюструють запропоновані гіпотези. Під час перекладу актів права ЄС українською мовою перекладачі стикаються з певними труднощами через більшу номінативність юридичної української мови порівняно з англійською. Юридична англійська, зокрема євролект, використовує номіналізацію, проте часто зберігає чітку, пряму форму вираження. Наприклад, словосполучення «*payment instrument*», «*account information service*», «*host Member State*», «*home Member State*» демонструють прості конструкції, де номінативні елементи («*payment*», «*account*», «*host*», «*home*») безпосередньо змінюються прикметниками або іншими іменниками без деталізації дії. Тоді як українська мова має тенденцію до розширення номінацій, які чітко описують дію чи процес, роблячи вислови більш багатослівними й деталізованими (Карабан, Славова, 2024: 14). Наприклад, англійський вислів «*host Member State*» стає «*the Member State other than the home Member State in which a payment service provider has a business*» в українській мові, що безпосередньо перекладають як «*держава-член ведення діяльності*». Ще один приклад: «*account information service*» у перекладі «*послуга надання інформації про рахунки*», що англійською означає «*a service of providing information about*

the accounts». Таке розширення пояснює дію або процес, пов'язаний із номінованим поняттям, збагачуючи мову на деталі, але і ускладнюючи її за структурою.

Директива про ринки фінансових інструментів (MiFID) використовує термін «*investment firm*» який визначається як «*any legal person whose regular occupation or business is the provision of one or more investment services*», тобто будь-яка юридична особа, основним видом діяльності або бізнесом якої є надання однієї або декількох інвестиційних послуг. В українській версії, цей термін перекладається як «*інвестиційна фірма*», що є калькою. Важливо підкреслити, що в традиційній українській фінансовій термінології для подібних понять зазвичай використовувався термін «*інвестиційна компанія*». Аналізуючи Закон України «Про ринки капіталу», можна побачити, що законодавство перейняло термін ЄС «*інвестиційна фірма*», що свідчить про зміну в національній юридичній термінології під впливом перекладів ЄС. Визначення також спрощено в національному законодавстві, що свідчить про синтаксичну адаптацію.

У Директиві про платіжні послуги використовується англійський термін «*payment institution*» (a category of payment service providers) який в офіційному українському перекладі ЄС перекладено як «*платіжна установа*». До початку процесу гармонізації із законодавством ЄС в українському законодавстві для позначення подібних понять використовувався термін «платіжна організація». Однак у новій редакції Закону «Про платіжні послуги» від 2024 року прийнято переклад ЄС «платіжна установа», що свідчить про узгодження термінології національного законодавства України із термінологією ЄС.

Англійська версія Директиви Solvency II щодо платоспроможності страховиків містить термін «*insurance undertaking*» у значенні «страхова компанія, що займається прямим страхуванням життя або видами страхування, іншими ніж страхування життя відповідно до статті 14». В офіційній українській версії цей термін перекладено як «*страхова компанія*». В українському страховому законодавстві продовжують використовувати традиційний термін «страховик», що свідчить про певний опір термінологічним змінам у цьому випадку. Цей приклад підкреслює той факт, що гармонізація не є однаковою у всіх сферах фінансових послуг. Наприклад, стаття 9 Закону України про страхування (редакція 2025 року) вказує «Страховик має обов'язок і виключне право використовувати у своєму повному найменуванні будь-яке

із слів «страховик», «страхова», «страхова компанія», «страхова організація» та похідні від них, а також має право використовувати скорочення СК» (Закон України про ринки капіталу та організовані товарні ринки).

Для актів права ЄС характерна висока ступінь синтаксичної складності, що проявляється у використанні довгих багатокомпонентних речень із розгалуженою структурою. Однієї з характерних рис юридичного дискурсу є складна структура речення з великою кількістю сурядних і підрядних речень, що поєднуються зі складними прийменниковими зворотами. Така будова речення зумовлена необхідністю вмістити правову норму в одне речення. Таких речень неможливо уникнути через складну структуру правових норм (Biel, 2014: 180).

Гіпотаксис – це відношення між залежним елементом і його домінантою, тобто елементом від якого він залежить (Halliday, 2004: 374). Такі конструкції в актах права ЄС вживаються для вираження складних логічних відношень, а саме умова, мета, причина, наслідок тощо.

Наприклад, «However, where the competent authority consents thereto, the authority receiving the information may use it for other purposes» (Directive 2009/138). У перекладі: «Однак у разі отримання згоди від компетентного органу, орган, який отримує інформацію, може використовувати її для інших цілей. Інший приклад: «However, where a natural person provides services..» у перекладі: «Однак, коли фізична особа надає послуги...», «However, where the publication of the identity of the legal persons is to be disproportionate..» «Якщо публікація даних про юридичних осіб вважається диспропорційною...». Наведені приклади демонструють непослідовність у перекладі однопідрядних конструкцій. Хоч українські версії зберігають функціональну еквівалентність (умовність ситуації, гіпотетичність умови), одна структура «where + clause» має різні українські відповідники.

Розглянемо гіпотактичну конструкцію «*in order to*», яка часто вживається в актах права ЄС і створює підрядний зв'язок між частинами складного речення: «*In order to terminate their activity* ...» в українській версії «Для цілей припинення своєї діяльності...». В оригіналі використано гіпотактичну конструкцію *in order to* + *infinitive*, яка є типовою для вираження мети в текстах актів права ЄС. В українському перекладі використано прийменникову конструкцію «для + іменник», що трансформує інфінітивну конструкцію в номіналізовану форму. Такий підхід є доцільним з огляду на більшу номінативність юридичної україн-

ською мови у порівнянні з англійською, проте у стандартній українській мові природнішими були б варіанти з метою припинення, для припинення своєї діяльності. Цей приклад перекладу демонструє надмірне ускладнення простої конструкції у перекладі і як наслідок утворення певного порушення норм української юридичної мови. В українських нормативних актах частіше зустрічаються варіанти з метою, для, щоб. Інший приклад: «*In order to ensure the uniform application of*..» у перекладі «З метою забезпечення однакових умов застосування...». Цей приклад демонструє більш збалансований підхід до перекладу, що зберігає природність української мови та гіпотактичну природу оригінальної конструкції. Знаходимо ще один приклад використання конструкції «*In order to implement point (c)*..» у перекладі «На виконання пункту (с)...». Цей приклад вказує на тенденції до економії мовних засобів у юридичних перекладах, що може сприяти можливій неточності передачі відношень між частинами тексту.

Паратактичні конструкції в актах права ЄС використовуються переважно для перелічування, зіставлення або протиставлення рівноправних частин речення. Сурядний зв'язок відображає семантичну рівноправність компонентів і може виражатися такими сполучниками як «and», «or», «but» та ін. Наприклад, «*They should, however, be adapted to the specificities of different business models*..» (Directive 2011/61) у перекладі: «Проте їх необхідно адаптувати до особливостей різних бізнес-моделей...». «However» в українському перекладі змінює позицію у реченні на початок речення, що демонструє адаптивну стратегію, що враховує типологічні особливості української мови та стилістичні норми юридичного дискурсу. У Директиві 2011/61/ЄС слово *however* вживається 22 рази (з яких 16 разів знаходиться в середині речення), тоді як в українській версії вживається відповідник *проте* (15 разів на початку речення, що забезпечує природність звучання та ясність тексту).

Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що паратаксис (сурядність) і гіпотаксис (підрядність) становлять основу синтаксичної структури актів права ЄС і мають важливе значення для збереження юридичної точності. Відтворення цих структур у перекладі вимагає розуміння їхньої ролі в оригінальному тексті, а також закономірностей функціонування відповідних конструкцій в українському юридичному дискурсі.

Висновки. Використання методів корпусної лінгвістики та порівняльного аналізу дозволило емпірично підтвердити висунуті гіпотези про вплив перекладу на мову національного законо-

давства. Проведене дослідження дає підстави зробити такі висновки: українська мова національного законодавства еволюціонує під впливом перекладів ЄС. Існують відмінності між українською мовою національного законодавства та українською мовою, що використовується в перекладах ЄС. Гармонізація термінології створює певні труднощі при інтеграції концепцій ЄС в існуючу правову базу. Деякі терміни з термінології підприємницької діяльності і торгівлі приймаються безпосередньо, тоді як інші не піддаються змінам. Існує потреба в експертних знаннях у сфері торгівлі і питань, пов'язаних з торгівлею та ретельному балансі між еквівалентністю та усталеною термінологією.

Гіпотактичні конструкції в текстах актів права ЄС виконують специфічні функції: утворення причинно-наслідкових зв'язків, вираження складних відношень між правовими концептами і забезпечення точності юридичного формулювання.

В актах права ЄС використовуються паратактичні конструкції для переліку, порівняння або протиставлення рівноправних частин речення. Використання цих структур у перекладі вимагає розуміння їхньої ролі в оригінальному тексті, а також закономірностей їх використання в українському законодавстві.

Стратегічний підхід до лінгвістичної та правової гармонізації має вирішальне значення, включаючи навчання та розробку ресурсів. Цього можна досягти шляхом створення термінологічної бази даних галузі торгівлі, розробки процесів спільного перегляду перекладів за участю юрислінгвістів, експертів торгівельної галузі, регуляторних органів та законодавців, регулярного оновлення термінології та використання систем пам'яті перекладів для забезпечення узгодженості. Систематичне управління термінологією буде мати важливе значення протягом усього процесу інтеграції України до ЄС для успішного впровадження *acquis* ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бель Л. Переклад офіційних документів ЄС: основи теорії та практики. *Посібник з перекладу актів права ЄС українською мовою. Частина А*. 2024. С. 59–81.
2. ДИРЕКТИВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ (ЄС) 2015/2366 від 25 листопада 2015 року про платіжні послуги на внутрішньому ринку. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_030-15#Text.
3. ДИРЕКТИВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ 2009/138/ЄС від 25 листопада 2009 року про започаткування та ведення діяльності у сфері страхування та перестрахування (Платоспроможність II) (нова редакція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_039-09#Text.
4. ДИРЕКТИВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ 2011/61/ЄС від 8 червня 2011 року про керуючих альтернативними інвестиційними фондами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_003-11#Text.
5. ДИРЕКТИВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ 2014/65/ЄС від 15 травня 2014 року про ринки фінансових інструментів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_041-14#Text.
6. Кабанова С.В. Паратаксис і гіпотаксис в актах права ЄС та особливості їхнього відтворення українською мовою. Стратегічні інновації соціальних комунікацій та іноземної філології в умовах кризи: тези доповідей міжнародної наукової конференції, м. Суми, 28 травня 2025 р. / Сумський державний університет. Суми, 2025. С. 313-316.
7. Карабан В. І., Славова Л. Л. Українська мова та євролект як мовна пара в перекладі. *Посібник з перекладу актів права ЄС українською мовою. Частина Б*. 2024. С. 8–43.
8. Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки : Метод. рек. Від 27.11.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0002451-06#Text>.
9. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX : станом на 1 січ. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>.
10. Про правотворчу діяльність : Закон України від 24.08.2023 № 3354-IX : станом на 19 квіт. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>.
11. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр#Text>.
12. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.1996 : станом на 1 січ. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>.
13. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 № 2664-III : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>.
14. Робертсон К. Огляд права, інституцій і політики ЄС. *Посібник з перекладу актів права ЄС українською мовою. Частина А*. 2024. С. 8–32.
15. Biel Ł. Lost in the Eurofog. The Textual Fir of Translated Law. Frankfurt am Main : Peter Lang, 2014. 347 p.
16. Biel Ł., Doczekalska A. How do supranational terms transfer into national legal systems? A corpus-informed study of EU English terminology in consumer protection directives and UK, Irish and Maltese transposing acts. *Terminology*. 2020. Vol. 26, no. 2. P. 184–212.
17. Directive 2009/138 Solvency II Directive EUR-Lex. *EUR-Lex – Access to European Union law*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex:32009L0138>.

18. Directive 2011/61 AIFMD EUR-Lex. *EUR-Lex – Access to European Union law*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2011/61/oj/eng>.
19. Directive 2014/65 MiFID EUR-Lex. *EUR-Lex – Access to European Union law*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/65/oj/eng>.
20. Directive 2015/2366 Payment Services Directive EUR-Lex. *EUR-Lex – Access to European Union law*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2015/2366/oj/eng>.
21. Halliday M. A. *An Introduction to Functional Grammar*. 3rd ed. London : Oxford, 2004. 700 p.
22. *Intinstitutional Style Guide*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2025. 298 p.
23. *Joint practical guide of the European Parliament, the Council and the Commission for persons involved in the drafting of European Union legislation*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2015. 74 p
24. *Report on the initial assessment of the progress in the implementation of the European Union legal acts (EU acquis)*. Kyiv, 2023. 304 p.
25. Sosoni V. A Hybrid Translation Theory for EU Texts. *Vertimo studijos*. 2017. Vol. 5, no. 5. P. 76. URL: <https://doi.org/10.15388/vertstud.2012.5.10561>

REFERENCES

1. Biel L. (2024) *Pereklad ofitsiinykh dokumentiv YeS: osnovy teorii ta praktyky. Posibnyk z perekladu aktiv prava YeS ukraïnskoïu movoiu*. Chastyna A. [Translation of EU official documents: fundamentals of theory and practice. Handbook for translating EU legal acts into Ukrainian. Part A]. S. 59–81. [in Ukrainian].
2. DYREKTYVA YeVROPEISKOHO PARLAMENTU I RADY (YeS) 2015/2366 vid 25 lystopada 2015 roku pro platizhni posluhy na vnutrishnomu rynku [DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL (EU) 2015/2366 of 25 November 2015 on payment services in the internal market]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_030-15#Text. [in Ukrainian].
3. DYREKTYVA YeVROPEISKOHO PARLAMENTU I RADY 2009/138/YeS vid 25 lystopada 2009 roku pro zapochatkuvannia ta vedennia diialnosti u sferi strakhuvannia ta perestrakhuvannia (Platospromozhnist II) (nova redaktsiia) [DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL 2009/138/EC of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II) (recast)]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_039-09#Text. [in Ukrainian].
4. DYREKTYVA YeVROPEISKOHO PARLAMENTU I RADY 2011/61/YeS vid 8 chervnia 2011 roku pro keruiuchykh alternatyvnymy investytsiynymy fondamy [DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL 2011/61/EU of 8 June 2011 on Alternative Investment Fund Managers]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_003-11#Text. [in Ukrainian].
5. DYREKTYVA YeVROPEISKOHO PARLAMENTU I RADY 2014/65/YeS vid 15 travnia 2014 roku pro rynky finansovykh instrumentiv [DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL 2014/65/EU of 15 May 2014 on markets in financial instruments]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_041-14#Text. [in Ukrainian].
6. Kabanova S.V. (2025) Parataksys i hipotaksys v aktakh prava YeS ta osoblyvosti yikhnoho vidtvorennia ukraïnskoïu movoiu. *Stratehichni innovatsii sotsialnykh komunikatsii ta inozemnoi filolohii v umovakh kryzy: tezy dopovidei mizhnarodnoi naukovoï konferentsii [Parataxis and hypotaxis in EU legal acts and peculiarities of their reproduction in Ukrainian. Strategic innovations of social communications and foreign philology in crisis conditions: abstracts of the international scientific conference]*, m. Sumy, 28 travnia 2025 r. / Sumskyi derzhavnyi universytet. Sumy. S. 313–316. [in Ukrainian].
7. Karaban V.I., Slavova L.L. (2024) *Ukrainska mova ta yevrolekt yak movna para v perekladi. Posibnyk z perekladu aktiv prava YeS ukraïnskoïu movoiu*. Chastyna B. [Ukrainian language and eurolect as a language pair in translation. Handbook for translating EU legal acts into Ukrainian. Part B]. S. 8–43. [in Ukrainian].
8. *Pravyla oformlennia proektiv zakoniv ta osnovni vymohy zakonodavchoi tekhniky : Metod. rek. [Rules for drafting bills and basic requirements of legislative technique: Methodological recommendations]*. Vid 27.11.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0002451-06#Text>. [in Ukrainian].
9. Pro platizhni posluhy : Zakon Ukrainy vid 30.06.2021 № 1591-IX : stanom na 1 sich. 2025 r. [On payment services : Law of Ukraine of 30.06.2021 № 1591-IX : as of January 1, 2025]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>. [in Ukrainian].
10. Pro pravotvorochu diialnist : Zakon Ukrainy vid 24.08.2023 № 3354-IX : stanom na 19 kvit. 2025 r. [On law-making activity : Law of Ukraine of 24.08.2023 № 3354-IX : as of April 19, 2025]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>. [in Ukrainian].
11. Pro strakhuvannia : Zakon Ukrainy vid 07.03.1996 № 85/96-VR : stanom na 1 sich. 2024 r. [On insurance : Law of Ukraine of 07.03.1996 № 85/96-VR : as of January 1, 2024]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-bp#Text>. [in Ukrainian].
12. Pro rynky kapitalu ta orhanizovani tovarni rynky : Zakon Ukrainy vid 23.02.1996 : stanom na 1 sich. 2025 r. [On capital markets and organized commodity markets : Law of Ukraine of 23.02.1996 : as of January 1, 2025]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>. [in Ukrainian].
13. Pro finansovi posluhy ta derzhavne rehuliuвання rynkiv finansovykh posluh : Zakon Ukrainy vid 12.07.2001 № 2664-III : stanom na 1 sich. 2024 r. [On financial services and state regulation of financial services markets : Law of Ukraine of 12.07.2001 № 2664-III : as of January 1, 2024]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>. [in Ukrainian].
14. Robertson K. (2024) *Ohliad prava, instytutu i polityky YeS. Posibnyk z perekladu aktiv prava YeS ukraïnskoïu movoiu*. Chastyna A. [Overview of EU law, institutions and policy. Handbook for translating EU legal acts into Ukrainian. Part A]. S. 8–32. [in Ukrainian].

15. Biel Ł. (2014) *Lost in the Eurofog. The Textual Fir of Translated Law*. Frankfurt am Main : Peter Lang. 347 p.
16. Biel Ł., Doczekalska A. (2020) How do supranational terms transfer into national legal systems? A corpus-informed study of EU English terminology in consumer protection directives and UK, Irish and Maltese transposing acts. *Terminology*. Vol. 26, no. 2. P. 184–212.
17. Directive 2009/138 Solvency II Directive EUR-Lex. EUR-Lex – Access to European Union law. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex:32009L0138>.
18. Directive 2011/61 AIFMD EUR-Lex. EUR-Lex – Access to European Union law. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2011/61/oj/eng>.
19. Directive 2014/65 MiFID EUR-Lex. EUR-Lex – Access to European Union law. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/65/oj/eng>.
20. Directive 2015/2366 Payment Services Directive EUR-Lex. EUR-Lex – Access to European Union law. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2015/2366/oj/eng>.
21. Halliday M.A. (2004) *An Introduction to Functional Grammar*. 3rd ed. London : Oxford. 700 p.
22. *Interinstitutional Style Guide*. (2025) Luxembourg : Publications Office of the European Union. 298 p.
23. *Joint practical guide of the European Parliament, the Council and the Commission for persons involved in the drafting of European Union legislation*. (2015) Luxembourg : Publications Office of the European Union. 74 p.
24. *Report on the initial assessment of the progress in the implementation of the European Union legal acts (EU acquis)*. (2023) Kyiv. 304 p.
25. Sosoni V. (2017) A Hybrid Translation Theory for EU Texts. *Vertimo studijos*. Vol. 5, no. 5. P. 76. URL: <https://doi.org/10.15388/vertstud.2012.5.10561>.

Дата першого надходження рукопису до видання: 12.09.2025
 Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 24.10.2025
 Дата публікації: 24.11.2025